

РЕЙ БРЕДЪРИ ТРЕТАТА ЕКСПЕДИЦИЯ

Превод от английски: Цвета Пеева, 1966

chitanka.info

Корабът пристигна от Космоса. Назад останаха звездите, умопомрачителните скорости, ослепителният полет и немите космични бездни. Корабът беше нов: в жилите му бушуваха пламъци, в металните му клетки седяха хора, а той летеше в строгото величаво безмълвие, огнен, пламтящ. Седемнадесет души имаше в помещенията заедно с командира. Тълпата на Космодрума в Охайо бе викала, махала с вдигнати към слънцето ръце, а ракетата изхвърли огромни цветя от пламъци и зной и отлетя в Космоса, в трета експедиция за Марс!

Сега, в горните слоеве на марсианската атмосфера корабът, подчинявайки се на Желязната воля на уредите, намаляваше скоростта си. Олицетворение на красота и мощ, той летеше из черните дълбини на Космоса също като призрачно библийско чудовище, отначало профуча край старицата Луна и се втурна да разсича пустотата. Тласкани, блъскани, удряни, хората в утробата му заболяваха, но после всеки на свой ред оздравяваше. Един умря и сега останалите шестнадесет, прилепили се към дебелите стъкла на илюминаторите, гледаха с разширени очи как долу под тях стремително нараства Марс.

Ракетата кацна на зелена полянка, малко встрани на същата полянка стоеше елен, излят от желязо. По-далеч дремеше на слънцето висок кафяв дом във викториански стил, с всевъзможни заврънкулки, със сини, розови, жълти, зелени стъкла на прозорците. На верандата растеше мъхнато мушкато, на кука висеше стара люлка, която се поклащаше на лекия ветреца назад — напред, назад — напред. Купол с ромбични стъкла и остър връх украсяваха дома. През широкия прозорец на партера се виждаше пиано с разтворени ноти и заглавие: „Незабравимият Охайо“.

От четирите страни на ракетата се простираше градче, зелено и притихнало в обятията на марсианската пролет. Бели домове и червени тухлени къщи; високи кленове, полюшвани от вятъра, и могъщи брястове и кестени. Църковни кули с безмълвни бронзови камбани.

Всичко това космонавтите видяха през илюминаторите, после се спогледаха и отново надзърнаха в илюминаторите. Лицата им побледняха.

— Дявол да го вземе — прошепна щурманът Лустиг.

— Това е просто невъзможно — каза Самуел Кингстън, археологът.

— Господи — промълви командирът Джон Блек.

Химикът доложи от своето помещение:

— Капитане, атмосферата е доста рядка, но кислородът е достатъчен. Няма никаква опасност.

— Значи, да излизаме? — каза Лустиг.

— Почакайте — възрази капитанът Джон Блек. — Отде можем да знаем какво е това.

— Това ли? Мъничко градче, капитане, въздухът е рядък, но подходящ за дишане.

— Мъничко градче, което много прилича на земните градове — добави археологът Кингстън. — Невероятно. Не може да бъде и все пак е така.

Капитан Джон Блек го погледна тъпо.

— Кажете, Кингстън, може ли според вас цивилизацията на две различни планети да се развива с еднакви темпове и по един и същ начин?

— Според мен малко вероятно, капитане.

Капитан Блек стоеше до илюминатора.

— Погледнете ей-онова мушката. Съвсем нов вид. На Земята го отгледаха само преди петдесет години. А сега си спомнете колко хиляди години са необходими за еволюцията на едно или друго растение. И ми кажете логично ли е марсианците да имат: първо, точно такива рамки на прозорците, второ, куполи, трето, люлки на верандите, четвърто, инструмент, който прилича на пиано и всъщност не е нищо друго, а именно пиано, пето — я погледнете внимателно тук, в телелещата, така — логично ли е марсианският композитор да нарече произведението си не иначе, а тъкмо „Незабравимият Охайо“?

— Капитан Уилиамз, ама, разбира се! — извика Кингстън.

— Какво?

— Капитан Уилиамз и неговите хора. Или Натаниел Йорк със спътника си. Сега всичко е ясно!

— Нищо не е ясно. Доколкото успяхме да установим, ракетата на Йорк експлодира още щом кацнаха на Марс и двамата загинаха. Що се отнася до Уилиамз и неговата тройка, техният кораб експлодира на втория ден след пристигането им. Във всеки случай точно по това време престанаха да работят предавателите им. Ако бяха живи, щяха да се опитат да се свържат с нас. Да не говорим, че от експедицията на Йорк измина само една година, а екипажът на капитан Уилиамз кацна

тук през август. Дори да допуснем, че са живи — възможно ли е даже с помощта на най-изкусните марсианци за такова кратко време да построят цял град и да му придадат такъв старинен вид? Вгледайте се внимателно, та този град е най-малко от седемдесет години. Погледнете гредите на входа, погледнете дърветата, вековни кленове! Не, Йорк и Уилиамз нямат нищо общо с това. Тук има нещо друго. Това никак не ми харесва. И докато не узная каква е работата, няма да изляза от кораба.

— Освен това — добави Лустиг, като кимна — Уилиамз и хората му, а също така и Йорк кацнаха на *другата* страна на Марс. Ние нарочно избрахме *тази* страна.

— Точно така. Затова ни заповядаха да кацнем в съвсем друг район, в случай че Йорк и Уилиамз са били убити от враждебно настроено марсиански племе. За да не се повтори катастрофата. Тъй че ние се намираме в област, която, доколкото ни е известно, не са виждали никога нито Уилиамз, нито Йорк.

— По дяволите — каза Кингстън. — С ваше разрешение, капитане, но аз все пак ще отида в този град. Може да се окаже, че разумът и цивилизацията на всички планети от нашата Слънчева система са се развивали по сходни пътища. Кой знае, може да стоим пред прага на най-великото откритие на нашата епоха в областта на психологията и метафизиката.

— Бих предпочел да поизчакаме — каза капитан Джон Блек.

— Командире, може би пред нас е явление, което веднъж завинаги ще докаже съществуването на бога!

— Достатъчно са вярващите и без такива доказателства, мистър Кингстън...

— Аз съм от тях, капитане. Но такъв град не може да се появи без вмешателството на всевишния. Всички тия подробности... Така съм развълнуван, че не зная да плача ли, да се смея ли.

— Тогава въздържайте се и от едното, и от другото, докато не изясним на какво сме се натъкнали.

— Как на какво? — намеси се Лустиг. — Нищо особено. Обикновено тихо, зелено градче, което много прилича на онова, в което съм се родил. На мен то ми харесва.

— В коя година сте се родили, Лустиг?

— В хиляда деветстотин петдесет и пета, капитане. В Гринел, щата Айова. Струва ми се, че съм се върнал в родината.

— Кингстън, Лустиг, аз мога да ви бъда баща, точно на осемдесет съм. Роден съм в хиляда деветстотин и двадесета в Илинойс и благодарение на божията милост и науката, която през последните петдесет години се научи да подмладява *някои* старци, ето сега на Марс аз не съм по-уморен от който и да е от вас, но затова пък съм къде-къде по-недоверчив. Това градче има такъв мирен, такъв приветлив вид — и то така прилича на Грин Блаф в Илинойс, че дори ми става страшно. То *прекалено* прилича на Грин Блаф.

— Командирът се обърна към радиста. — Свържете се с Земята. Предайте, че сме кацнали. Друго нищо. Кажете им, че пълният доклад ще бъде предаден утре.

— Слушам, капитане.

Капитан Блек надзърна през илюминатора; никой не би му дал осемдесет години, най-много четиридесет.

— Сега слушайте, Лустиг. Вие, аз и Кингстън ще отидем в града да разузнаем. Останалите ще чакат в ракетата. Ако нещо се случи, веднага да си обират крушите. По-добре да жертвуваме трима, отколкото да погубим целия кораб. В случай на нещастие те ще успеят да предупредят следващата ракета. Ще я поведе капитан Уилдър, ако не се лъжа, в края на декември. Ако на Марс ни причаква враг, необходимо е новата експедиция да бъде добре въоръжена.

— Но нали и ние сме въоръжени. Цял арсенал мъкнем.

— Добре, предайте на всички да са готови с оръжието. Да вървим, Лустиг, хайде Кингстън.

И тримата космонавти се спуснаха долу.

Беше чудесен пролетен ден. В цъфналата ябълка неуморно чуруликаше птичка. Облаци бели листенца се посипваха, щом вятърът докоснеше зелените клонки, като разнасяше наоколо нежно благоухание. Някъде в градчето някой свиреше на пиано и музиката се носеше из въздуха — по-силно, по-тихо, по-силно, по-тихо, нежна, галеща. Свиреха „Прекрасният мечтател“, а от другаде се чуваше грамофон, Гари Лодър гъгниво пееше „Скитане в здрач“.

Тримата стояха край ракетата. Жадно гълтаха редкия, извънредно рядък въздух. После тръгнаха бавно, като пестяха силите си.

Сега прозвуча друга плоча.

Колената на Лустиг затрепериха, на Самуел Кингстън също.

Небето беше прозрачно и спокойно, някъде долу в дола под листака ромолеше прохладно ручейче. Чаткаха конски копита, трополеше каруца.

— Капитане — каза Самуел Кингстън, — ако щете вярвайте, но изглежда, че, иначе просто не може да бъде, че полети на Марс е имало още преди Първата световна война!

— Ами.

— Но тогава как ще обясните тези къщи, този железен елен, пианото, музиката? — Кингстън стисна настойчиво лакътя на капитана и го погледна в лицето. — Представете си, че в 1905 година е имало хора, които са ненавиждали войната и са се споразумели тайно с учените, построили са ракета и са се преселили тук, на Марс...

— Невъзможно е, Кингстън.

— Защо? Светът в деветстотин и пета година е бил съвсем друг, тогава е било много по-лесно да се запази това в тайна.

— Но не и такава сложно нещо като ракета! Не, не...

— Прелетели са тук завинаги и естествено са си построили и такива къщи като на Земята, та културата е земна.

— И през всичките тия години са живели тук? — запита командирът.

— Точно тъй, живели са си тихо и мирно. Може да са се връщали на Земята, да са взимали още хора за това градче, после да са прекратили полетите си, за да не ги открият. Ето защо градчето е старомодно. Лично аз не видях досега нито един предмет, направен след хиляда деветстотин двадесет и седма година. А вие, капитане? Възможно е космичните пътешествия да са започнали доста по-рано, отколкото си мислим. Преди стотина години в някое затънтено кътче на света. Група хора са прелетели на Марс и са пазели откритието си в най-строга тайна, навестявайки сегиз-тогиз Земята.

— Така убедително говорите, че звучи почти правдоподобно.

— Не почти, а е точно така. Ето, доказателството е пред нас. Остава само да намерим хората и да се убедим.

Гъстата зелена трева напълно поглъщаше шума от стъпките им. Миришеше на току-що окосено сено. И капитан Джон Блек, без да иска, усети как го завладява чувство на блажен покой.

Качиха се на верандата, запътиха се към замрежената врата и на всяка крачка дъските на пода отекваха с глухо ехо. През мрежата видяха манистена завеса, преграждаща коридора, кристален полилей и на стената над удобно широко кресло картина от Максфийлд Периш. От целия домашен уют лъхаше на нещо старинно, тайнствено. Тихо потракваше ледът в каната с плодов сок. В кухнята на другия край на къщата се приготвяше за горещия ден студен обяд. Някой си тананикаше нещо нежно, приятно.

Капитан Джон Блек дръпна звънчето.

По коридора изшумоляха грациозни стъпки и зад мрежата се появи жена към петдесетте с приветливо лице, облечена тъй, както навярно са се обличали в година божия 1909.

— С какво мога да ви бъда полезна? — запита тя.

— Извинете — нерешително започна капитан Блек, — но ние търсим... тоест, може би вие...

Той се запъна. Тя го гледаше мрачно, недоумяващо.

— Ако продавате нещо... — заговори жената.

— Не, не, почакайте! — извика той. — Кой е този град?

Тя го погледна по-внимателно.

— Какво искате да кажете с това: кой е този град? Как можете да бъдете в града и да не знаете как се казва?

— Ние не сме тукашни — каза капитанът. — Искаме да знаем как се е озовал тук този град и как вие сте попаднали тук.

— На всеки е известно — продължи тя, — че градът е построен в хиляда осемстотин шестдесет и осма година. Чакайте, вие нещо да не ме разигравате?

— Какво говорите, нищо подобно! — бързо извика капитанът. — Ние идваме от Земята.

— Искате да кажете: изпод земята? — учуди се тя.

— Съвсем не, ние отлетяхме от третата планета, от Земята, на космичен кораб и долетяхме тук, на четвъртата планета, на Марс...

— Намирате се — обясни жената, както се говори на дете, — в Грин Блаф, щата Илинойс, на континента, който се нарича Америка и

се мие от два океана, Атлантически и Тихи, на планета, която също се нарича Земя. А сега си вървете. Довиждане.

И тя заситни по коридора, отдръпна манистената завеса и изчезна зад нея.

Тримата другари се спогледаха. Слязоха от верандата и седнаха на най-долното стъпало.

— Кингстън, а на вас не ви ли минава мисълта, че сме объркали пътя и чисто и просто сме кацнали отново на Земята?

— Как така?

— Не зная, не зная. Господи, съвсем се обърках!

— Но ние контролирахме всеки километър от пътя — продължи Кингстън. — Уредите показваха точно колко изминаваме. Прелетяхме край Луната, навлязохме в Космоса и долетяхме тук. Уверен съм, че сме на Марс.

Намеси се Лустиг.

— А не може ли за всичко да е виновно пространството, времето? Представете си, че сме се заблудили в измеренията и сме кацнали на Земята преди тридесет или четиридесет години!

— Какви ги плещиш?

Лустиг отиде до вратата, дръпна звънчето и подвижна в прохладния полумрак на стаите:

— Коя година сме сега?

— Хиляда деветстотин двадесет и шеста, че коя друга — отвърна жената.

— Е, чухте ли? — Лустиг рязко се обърна. — Хиляда деветстотин двадесет и шеста. Летели сме в Миналото! Това е Земята.

Лустиг седна. Ужасната смайваща мисъл болезнено прониза и тримата.

— Просто да се побърка човек — заговори командирът. — Нима такова нещо наистина е възможно? Ех, сега да ми е тук Айнщайн...

— Кой в тоя град ще ни повярва! — обади се Кингстън. — Ох, в опасна игра се набъркахме... С времето шега не бива! Май най-добре ще е да се върнем в ракетата и да отлетим за вкъщи, а?

— Не. Във всеки случай длъжни сме да опитаме още веднъж.

Отминаха три къщи и се спряха пред бяла едноетажна къщичка, приютила се под могъщ дъб.

— Да допуснем, Кингстън, че предположението ви е вярно, че космичните пътешествия са започнали много отдавна. И след доста време пристигналите тук земни жители са започнали да тъгуват за Земята. Отначало тази тъга не излизала от рамките на лека невроза, после прераснала в истинска психоза, която заплашвала да завърши с лудост. Вие, като психиатър, какво бихте предложили в такъв случай?

Кингстън се замисли.

— Навярно бих започнал постепенно да преустройвам марсианската цивилизация така, че все повече да напомня земната. Ако имаше начин, бих възсъздавал земните растения, пътищата, езерата, дори океаните. После посредством някаква масова хипноза бих внушил на всички жители ей на това градче, че те се намират всъщност на Земята, а не на Марс.

— Отлично, Кингстън. Струва ми се, че най-после попаднахме на вярна следа. Жената, която видяхме в оня дом, *мисли*, че живее на Земята и нищо друго. Така няма опасност тя да загуби разсъдъка си. Тя и всички останали жители на този град са обект на най-великия експеримент в областта на хипнозата.

— Улучихте, капитане! — извика Лустиг.

— Така-а — капитанът въздъхна. — Нещата май се изясняват. И на душата ми поолекна. В това поне има някакъв смисъл. А то от всички тия разсъждения за пътешествия назад и напред във времето започна да ми се повдига. Ако предположението ми е вярно... — Той се усмихна. — Е тогава ние, изглежда, ще станем доста популярни сред местните жители.

— Уверен ли сте? — каза Лустиг. — Все пак тия хора са избягали от Земята. Може никак да не ни се зарадват. Може да се опитат да ни изгонят, а даже и да ни убият.

— А оръжието ни? Те нямат такова. Хайде да се отбием в тоя дом.

Но не бяха още прекосили моравата, когато Лустиг изведнъж замръзна на мястото си, вторачил поглед в края на тихата задрямала улица.

— Капитане — промълви той.

— Какво има, Лустиг?

— Капитане... Не, вие само... Какво виждам?

По страните на Лустиг се стичаха сълзи. Разперените пръсти на ръцете му трепереха, лицето му изразяваше удивление, радост, съмнение. Още малко и като че ли щеше да загуби ума си от щастие. Както се взираше в тая точка, неочаквано той хукна, спъна се, падна, скочи и пак затича, като викаше:

— Ей, чуйте!

— Спрете го! — Капитанът се спусна подире му.

Лустиг тичаше с всички сили и викаше. Достигнал средата на сенчестата улица, той свърна в някакъв двор, с един скок се озова на верандата на голям зелен дом с железен петел на върха на покрива.

Когато Кингстън и капитанът го настигнаха, Лустиг думкаше силно по вратата, като продължаваше високо да вика. И тримата дишаха тежко, шумно, омаломощени от лудешката гонитба в рядката марсианска атмосфера.

Двама старци се появиха на прага.

— Дейвид! — ахнаха старците. И се спуснаха към него, запрегръщаха го, затупаха го по гърба.

— Бабо, дядо! — хлипаше Дейвид Лустиг. — Вие чудесно, чудесно изглеждате.

Той ги разглеждаше, обръщаше ги, целуваше, прегръщаше, бършеше сълзите от очите си и пак разглеждаше своите старци. Слънцето грееше на небето, духаше вятър, тревата се зеленееше, вратата беше широко разтворена.

— Влизай де, влизай, момчето ми. Има чай с лед, пресен, ще си пийнеш до насита!

— Аз съм с приятели — Лустиг се обърна, като се смееше, повика с нетърпелив жест капитана и Кингстън.

— Здравейте — приветствуваха ги старците. — Влезте, моля ви се. Приятелите на Дейвид са и наши приятели.

В гостната на стария дом беше прохладно, в единия ъгъл равномерно тракаше високият, дълъг дядов часовник. Меки възглавници върху широки кушетки, по стените книги, дебел килим на пищни цветя, а в ръцете им — изпотени чаши с леден чай, който приятно разхлаждаше пресъхналото гърло.

— Пийнете си — чашата на бабата тракна в изкуствените й зъби.

— И отдавна ли живеете тук, бабо? — запита Лустиг.

— Оттогава, откакто умряхме — сухо отвърна тя.

— Откакто... какво? — Капитан Блек остави чашата си.

— Е, да — кимна Лустиг. — Има тридесет години вече откак умряха.

— И вие седите спокойно! — извика капитанът.

— Стига, уважаеми! — Бабата лукаво намигна. — Кой сте вие, та да съдите за тия неща? Тук сме, това е. Какво нещо е животът, щом вече стана дума? Защо постъпваме тъй, а не иначе? Тук сме и сме живи, това е всичко, което ни е известно и стига вече сме приказвали. Това е, ако искате да знаете, втори опит — Тя се приближи, клатушкайки се, към командира и му протегна тънката си суха ръка. — Пипнете.

Командирът я докосна.

— Е, истинска ли е? — запита тя.

Той кимна.

— Какво още искате? Не са ли излишни всякакви въпроси? — тържествуващо произнесе старицата.

— Вижте какво — отвърна капитанът — ние просто не си представяхме, че ще намерим на Марс такова нещо.

— А сега видяхте. Осмелявам се да мисля, че на всяка планета ви очакват подобни изненади, което доказва, че пътищата господни са неизповедими.

— Тогава излиза, че тук е царството небесно, така ли?

— Глупости, нищо подобно. Това е също такъв свят, и на нас ни е предоставена втора възможност да опитаме. Защо? Никой нищо не ни е казал. Но нали и на Земята никой не ни обясняваше защо сме се озовали там. На *оня* Земя. От която вие сте пристигнали. Отде да знаем дали преди *нея* не е имало още една?

— Бива си го въпроса — каза капитанът.

От лицето на Лустиг не изчезваше радостната усмивка.

— Дявол да го вземе, толкова ми е приятно, че ви виждам, тъй съм радостен!

Капитанът стана от стола.

— Време е да вървим. Благодаря за чая.

— Но нали пак ще дойдете? — разтревожиха се старците. — Ще ви чакаме за вечеря.

— Благодаря, ще гледаме да дойдем. Имаме толкова работа. Моите хора ме чакат в ракетата и...

Той млъкна, извърнал смаян лице към отворената врата.

Някъде отдалеч долитаха гласове, гръмки викове, сърдечни приветствия.

— Какво е това? — запита Кингстън.

— Сега ще узнаем. — И капитан Джон Блек мигом изскочи от вратата и изтърча през зелената морава на улицата на марсианското градче.

Стоеше и гледаше към ракетата. Всички илюминатори бяха отворени и членовете на екипажа припряно слизаха през люковете на земята, като махаха с ръце. Наоколо се бе насъбрала огромна тълпа. Те се смесиха с нея, като разговаряха, смееха се, ръкуваха се. Хората подскачаха от радост. Ракетата стоеше изоставена, самотна.

В слънчевите лъчи гръмна духов оркестър, от вдигнатите високо труби и тръби бликнаха ликуващи звуци. Биеха барабани, свиреха флейти. Златокоси девойки скачаха от възторг. Момиченца викаха: „Ура!“ Дебели мъже черпеха познати и непознати с пури. Кметът на града произнесе реч, а сетне грабнаха всички членове на екипажа и под ръка — от едната страна майката, а от другата бащата или сестрата — ги помъкнаха надолу по улицата към малките едноетажни домове и големите къщи.

— Стой! — закрещя капитан Блек.

Вратите се захлопнаха.

Знойна мараня се виеше към прозрачното пролетно небе. Пълна тишина. Тръбите и барабаните бяха изчезнали зад ъгъла, по самотната ракета проблясваха слънчеви зайчета.

— Изоставиха я! — викна командирът. — Изоставиха кораба! Кълна се, това няма да им се размине!

— Капитане — каза Лустиг, — не бъдете толкова строг. Когато ви посрещат роднини и близки...

— Това не е оправдание.

— Но представете си чувствата им, когато са видели край кораба познати лица!

— Беше им заповядано, дявол да го вземе!

— А вие как бихте постъпили, капитане?

— Бих изпълнил запов...

Той така и замря с отворена уста.

По тротоара, огрян от лъчите на марсианското слънце, вървеше висок, усмихнат млад човек на около двадесет и шест години, с чудни яркосини очи.

— Джон! — викна той и се завтече към тях.

— Какво? — Капитан Блек отстъпи назад.

— Джон, стари мошенико!

Мъжът стисна ръката на капитана и го тупна по гърба.

— Ти?... — промълви командирът.

— Аз, разбира се, че кой друг!

— Едуард! — Капитанът се обърна към Лустиг и Кингстън, без да пуска ръката на непознатия. — Това е моят брат, Едуард. Ед, запознай се с другарите ми: Лустиг, Кингстън! Моят брат!

Бутаха се, дърпаха се, после се прегърнаха.

— Изглеждаш великолепно, Ед! Чакай! Как така! Ти никак не си се изменил през всичките тия години, нали ти... ти беше на двадесет и шест, когато умря, а аз на деветнадесет. Боже мой, толкова години, толкова години. — И изведнъж ти тук. Но какво е все пак това?

— Мама те чака — каза Едуард Блек, усмихвайки се.

— Мама?

— И татко.

— Татко? — Капитанът се олюля, сякаш от силен удар, и направи няколко крачки с вдървени крака. — Мама и татко са живи? Къде са?

— В стария ни дом на Дъбова улица.

— В стария дом... — Очите на капитана се разшириха, светнаха от възторг и учудване. — Чухте ли, Лустиг, Кингстън?

Но Кингстън вече го нямаше. Той бе забелязал на другия край на улицата своя собствен дом и бързаше нататък. Лустиг се засмя.

— Сега разбрахте ли, капитане, какво изпитваха нашите хора? Не бива да ги вините.

— Да... Да — Капитанът замижа. — Сега ще отворя очи и теб няма да те има — Той примигна. — Ти си тук! Господи, Ед, великолепно изглеждаш.

— Да вървим, чакат ни за обед. Предупредих мама.

— Капитане — каза Лустиг, — ако нещо ви потрябвам, аз съм у баба и дядо.

— Какво? А да, разбира се, Лустиг. Ще се видим.

Едуард улови брат си за ръка и го помъкна.

— Ето и нашия дом. Спомняш ли си го?

— И още как! На бас, че пръв ще дотичам до вратата!

Втурнаха се към къщата, дърветата над главата на капитан Блек шумяха и пееха, земята под краката му кънтеше. В странния сън най-вече той виждаше как Едуард го изпреварва, виждаше го как лети към къщи и как широко се разтваря вратата.

— Аз стигнах пръв! — викна Едуард.

— Че как иначе — едва си поемаше дъх капитанът, — аз съм старец, а ти, я какъв юнак си. И всъщност ти винаги си ме изпреварвал! Мислиш, че съм забравил ли?

На вратата стоеше майката, пълна, розова, сияеща. Зад нея, с посивели коси стоеше бащата с лула в ръка.

— Мамо, татко!

Той се спусна към тях нагоре по стъпалата, също като дете.

Денят беше чудесен и дълъг. След обедата преминаха в гостната и той им описа с всички подробности ракетата, пътешествието, а те кимаха, усмихваха се и майката никак не се бе променила, а бащата отхапа края на пурата си и замислен я запали — също като едно време. На вечеря имаше изумителна пуйка и времето неусетно летеше. Когато и кокалчетата бяха най-старателно оглозгани, капитанът се облегна на стола и дълбоко въздъхна от удоволствие.

Майката сложи плоча на грамофона и се понесе в танц с капитан Джон Блек. От нея го лъхна същият парфюм, както в онуй съдбоносно лято, когато тя и баща му загинаха при железопътна катастрофа.

— Утре ще се събудя и ще се окаже, че съм в ракетата, че летя из Космоса и че нищо подобно няма.

— Остави тия мисли! — тихо възкликна майката. — Не се измъчвай напразно. Бог беше милостив към нас, да бъдем щастливи.

— Прости ми, мамо.

Плочата свърши.

— Ти се умори, синко — бащата посочи с лулата си. — Гореве те очаква твоята спалня и старият креват с месинговите топки, като едно време.

— Но аз трябва да събера хората си.

— Защо?

— Защо ли? Хм... не зная. Всъщност май че е излишно. Разбира се, че не е нужно. Те сега вечерят или вече спят. Нека се наспят, да си отпочинат.

— Лека нощ, сине — майката го целуна по бузата. — Колко е хубаво, че си пак у дома.

— Да, хубаво е у дома...

Той тръгна нагоре по стълбата, като не преставаше да разговаря с Едуард. Едуард бутна вратата и Джон Блек видя жълтия си месингов креват, познатите знаменца на колежа, съвсем проскубаната енотова шуба, която погали със затаена нежност.

— Твърде много впечатления — промълви капитанът. — От умора не усещам тялото си. Толкова произшествия в един ден! Сякаш съм ходил два дена под проливен дъжд без чадър и шлифер. Целият съм просмукан от впечатления.

Едуард постла снежнобели чаршафи и оправи възглавниците. После разтвори прозореца и пусна в стаята нощното благоухание на жасмин. Грееше луна, долитаха звуци на танц и тихи гласове.

— Ето какъв бил, значи, Марс — каза капитанът, като се събличаше.

— Да, такъв е — Едуард се събличаше бавно, издърпа, без да бърза, ризата през главата си, откри златистия загар на раменете си и яка мускулеста шия.

Светлината угасна, ето ги двамата един до друг в кревата, като едно време — преди колко десетилетия? Капитанът се понадигна на лакти и вдъхна аромата на жасмин. В съзнанието му се появи мисълта за Мерилин.

— Мерилин също ли е тук?

Брат му бавно каза:

— Сега я няма в града. Заранта ще бъде тук.

Капитанът затвори очи.

— Много бих искал да видя Мерилин.

В просторната стая беше съвсем тихо. Чуваше се само дишането им.

— Лека нощ, Ед.

Пауза.

— Лека нощ, Джон.

Капитанът цял се отдаде на блажения покой. Главата му работеше много ясно. Напрежението най-после го бе напуснало и той можеше да мисли логично. Досега бяха само едни емоции, но сега...

Как? — се питаше той. — Как е направено всичко това? И защо? С каква цел? Какво е това — доброжелателно вмешателство на висши сили? Нима бог наистина толкова се е загрижил за своите деца? Как, защо, с каква цел?

Премисли теорията, която през деня под влияние на първите впечатления бяха предложили Кингстън и Лустиг. После лениво затърси в съзнанието си нови предположения, въртеше ги и тъй, и инак. Мама, татко. Едуард. Марс. Земя. Марс. Марсианци.

Кой е живял на Марс преди хиляди години? Марсианци ли? Или винаги е било така?

Марсианци. Той бавно си повтаряше тази дума.

Джон Блек едва не се изсмя с глас. Хрумна му внезапно съвършено нелепа теория. По гърба му полазиха тръпки. Не, глупости, разбира се. Прекалено невероятно. Глупости. Да я изхвърли от главата си.

И все пак... Ако *предположим*. Да, да предположим например, че на Марс живеят марсианци, които са забелязали приближаващия се космичен кораб. Забелязали са и нас. И че те ни ненавиждат. И да допуснем — просто ей тъй, за куриоз, че са намислили да ни унищожат, че за тях ние сме окупатори, неканени гости и че са решили да се справят с нас по някакъв изтънчен начин, да ни изловят неподготвени. И тъй, с какво оръжие може Марсианецът да победи земния жител, въоръжен с атомна техника?

Отговорът беше твърде интересен. С телепатия, хипноза, спомени, илюзии.

Да предположим, че тези къщи съвсем не са истински, че креватът не е истински, че всичко това е плод на собственото ми въображение, материализиран с помощта на марсианската телепатия и хипноза — мислеше си капитан Джон Блек. В действителност къщите са съвсем други, марсиански, но марсианците, приспособявайки се към моите мечти и желания, са се изхитрили и са направили така, че аз да виждам родния си град, своя дом. Ако искаш да припиш подозрението на човека и да го примамаш в капана, нима може да се измисли по-добра примамка от родните баща и майка?

Този град е много старинен, всичко тук е като в 1926 година, когато никой от моя екипаж още не е бил роден. Тогава аз съм бил на шест години, по онова време наистина имаше плочи на Гари Лодър, картини на Максфийлд Периш, манистени завеси и песента „Незабравимият Охайо“ и архитектурата е от края на деветнадесетия век. Ами ако марсианците са извлекли всички представи за града от моето съзнание? Казват, че спомените от детинство са най-ярки. И създали града по *моите* спомени, те са го населили с роднините и близките на екипажа на ракетата!

И да допуснем, че двамата старци в съседната стая съвсем не са баща ми и майка ми. А двама марсианци с необикновено високо развит интелект, за които нищо не представлява да ме държат през цялото време под действието на хипнозата.

А този духов оркестър? Потресаващ, изумителен план, ако, разбира се... Отначало да шашардисат Лустиг, после Хингстън, сетне да изпратят цяла тълпа и чудно ли е, че космонавтите, като видяха майките, бащите, лелите, годениците си, умрели преди десет-дванадесет години, забравиха всичко на света, забравиха заповедта, изскочиха и изоставиха кораба. Какво по-естествено? От просто, по-просто и никакви подозрения: нима ще почнеш да разпитваш, да задаваш въпроси, ако майка ти изведнъж възкръсне — просто ще онемееш от щастие. И ето ви резултата: всички се разпръснаха по домовете, лежим в креватите и никакво оръжие, няма с какво да се защитаваме, а ракетата си стои в лунната светлина, изоставена. Не е ли ужасно, не е ли страшно, ако излезе, че всичко е било хитроумен план, замислен от марсианците, за да ни разединят, да ни разделят и победят и всички до един да ни избият?

Изведнъж през нощта брат ми, който лежи до мен, променя облика си и се превръща в нещо друго, в нещо враждебно, става марсианец. Има ли нещо по-лесно за него от това да се надигне в леглото и да забие нож в сърцето ми. И във всички други домове още петнадесет братя или бащи изведнъж изчезват, преобразяват се, грабват ножове и извършват същото с нищо неподозиращите спящи земни жители.

Колкото и топло да беше под юргана, ръцете на Джон Блек трепереха. Той целият изстина. Неочаквано това престана да бъде теория. Изведнъж го завладя непреодолим страх.

Капитанът седна и се послуша. Безмълвна нощ. Музиката бе спряла. Вятърът утихнал. Брат му до него спеше дълбоко.

Той предпазливо отметна юргана. Измъкна се от леглото и вече тихичко се бе запътил към вратата, когато се раздаде гласът на брат му:

— Къде отиваш?

— Какво?

Гласът на брат му бе станал леден.

— Питам те, накъде си тръгнал?

— За вода.

— Ти не искаш да пиеш вода.

— Искам, честна дума, искам.

— Не, не искаш.

Капитан Джон Блек се спусна и побягна. Той извика. Извика два пъти.

Не можа да стигне до вратата.

На другата заран духовият оркестър свиреше печален траурен марш. От всеки дом излизаха малки погребални процесии и по заляната от слънце улица вървяха след ковчезите, като бършеха сълзите си, баби, майки, сестри, братя, чичовци, бащи. Вървяха към гробищата, където чакаха прясно изкопани гробове и новички надгробни плочи. Шестнадесет гроба, шестнадесет надгробни плочи.

Кметът произнесе кратка траурна реч и лицето му непрекъснато се менеше, не можеше да се разбере — кметът ли е или някой друг.

Двамата стари Блек, майката и бащата, също бяха на гробищата и братът Едуард. Те плачеха, страдаха, а лицата им постепенно се преобразяваха, изгубваха познатите черти.

Дядото и бабата на Лустиг също бяха тук и ридаеха, и лицата им губеха очертанията си, стопяваха се като восък, както всичко се стопява в знойния ден.

Спуснаха ковчезите в гробовете. Някой измънка нещо за „внезапната и неочаквана кончина на шестнадесетте отлични мъже, сразени от смъртта за една нощ...“

Буци пръст затропаха по капаците на ковчезите.

Духовият оркестър засвири „Колумбия, перлата на океана“ и закрачи в такт с гърмящите медни инструменти към града. Този ден никой не работи.

Издание: сп. „Космос“, 1966 г., бр.1 (превод: Цвета Христова)

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.